

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Hegyelem
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Levelek egy nyári őrsről.

Ija; Pajtás.

III.

Kedves Barátom!

Bizony jó ideje, hogy ntoljára irtam. Akkor a legforróbb nyár volt, s most a hangulatos ősz szeptemberében vagyunk. Ez itt a legszebb évszak. A nappalok még melegek, az eső, a szél, a vibarok megritkúlnak; állandó derős napok követik egymást. Ilyenkor igazán kellemes a portyázás.

A portyázásról jut eszembe, hogy a szolgálatunkról is irjak végre. Valami különleges dolgokat ne várj, mert bizony a határnak ezen a részén nem sok nevezetesség adódik elő. Itt nincs rendes utvonal a külföld felé. Embereket alig látunk. A mi ember épen megfordul a vidékünkön. azok a nyárőrző pásztorokból, a romániai határőrség katonáiból és ritkábban a pénzügyőrség meg a bukovinai osztrák csendőrség járőreiből telik ki. Az előforduló bűncselekmények, nyomozások az állatcsempészéssel merülnek ki jóformán. Nagy területeket járunk be és megtörténik, hogy 20—24 órás portyázás alatt egyetlen emberrel sem találkozunk. A járásunk-kelésünk nevezetesebb mozzanatait a különböző állati nyomok megfigyelése, no meg a természet pompájának soha meg nem unható szemlélése helyettesíti. Egy-egy málnabokros, vagy veresáfonyás (góbé nyelven kokojszás) területen áthaladva, gyakran észleljük a csemegező medve nyomait s néha-néha magát az oldali bolondot is (a bogy népiesen a székely a medvét elkeresztelte), a mint esetlenül himbálva magát, valamelyik sürtüség felé iramodik. Néhol a siketfajd — népiesen vadpáva — szétszórt tollait fedezük fel valamelyik magános szirt, vagy csonka fenyőtönk mellett, kétségtelen bizonyosságul annak, hogy a természetes madarat vagy valamelyik szárnyas ragadozó, vagy a vérengző biuz pusztítottu el.

A magános szirtek, barlangok különben nemesak ilyen szempontokból érdekesek reánk csendőrökre nézve, hanem azért is, mert pihenőhelyek hiányában vibar elől ide búzódnak meg. Ha pedig valami oknál fogva az erdőben talál az alkony: ilyen barlangban várjuk ki a hajnalt. Éjjel a mi terepünkön tájékozódni nem

lehet. A fenyvesekben még nappal is könnyen el lehet tévedni. Éjjel az eltévedtetéshez még a bekövetkező szerencsétlenség is hozzájárul, mert az ember valami szakadékba, vizmosásba könnyen beleeshet. Az odúk, a buvóhelyek a mi legnevezetesebb tereptárgyaink, a miket lelkiismeretesen számon tartunk és ismer mind-egyikünk. Ezenfelül még csak az ösvényeket, az úgynevezett csempészutakat tartjuk nyilván. Ilyenek közlében, a törpe kúszó-fenyő fedezékében tartjuk a lesállításainkat és megtörténik, hogy ugyanolyan rejtekhelyen figyel, alig pár lépésre tőlünk a román határőrző katona is a másik oldalon.

Ezek a román határőrzők rendes sorbadi katonák s így nem olyan képzett őrei a közbiztonságnak, mint mi. Elég jó viszonyban élünk velük, a mennyire lehet, de nagyobb barátságban vagyunk a mi derék financzainkkal, a kik itt igazán terhes szolgálatot teljesítenek. A határőrizetbe legújabbban szintén be vannak osztva s velük szemben a kölcsönös katonai tiszteletadás kötelező. Mannlicher-karabélyuk és rövid szuronyuk van, a két tölténytáskájukban teli lőszer, mint jó magunknak.

Ha összetalálkozunk valahol, legalább magyarul beszélhetünk velük, mert mással itt csak oláhul lehet.

Így ősz felé megkevesbedik a dolgunk, mert a nyájak lassan lehúzódnak a községekbe. Az idő bár derős, száraz; már gyakran van éjjeli fagy, dér s a fűvet már ilyenkor nem eszi a szarvasmarha, a birka is csak válogatva.

Mikor az utolsó nyáj kolompja is elhallgat és a nagy csend teljes némasága beköszönt; nekünk is intőjelel a költözködésre.

Összeszedjük a holminkat, az előre felrendelt hegyi lovakra rápakoljuk az őrs berendezését, a mit itt hagydi nem lehet s mint valami vándor komédiás csapat kutyák, lovak, kályhák, fazekak, no meg a tehenünk kíséretében megkezdjük a vonulásunkat haza anyaörseinkre. A riskánk kolompja az utolsó búcsubang az elhagyott helyen, a mig átvonulunk. Utánunk már csak a hideg, erős nagy tél következik, mely fehér lepellel fed be majd lassan mindent. A mint egészséges jó kedvvel ballagok majd lefelé a hegyen, eszembe fog jutni a kurucz vers:

Első magyar vill. óra berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

osászárni és királyi udvari szállító a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltemek. Arjegyzék minden hangszerről külön küldetik. Magyarorszag legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

Zöld erdő pázsitját,
Pilling csiznárn nyomát
Hóval lepi be a tél —
Hóval lepi be a tél.

Legközelebb tehát már a rendes őrsről, az anyaőr-sőről fogok írni, de nem hiszem, hogy olyan érdekes dolgokat, mint innen.

Kuráncsonykor pedig, ha lehet találkozunk otthon.
A viszontlátásig ölel szerető falubeli szomszédod

Józsá.

Egy hosszas megfigyelés eredménye.

Írta: Máthé Miklós törzsőrmester.

Egyes fiatalabb esendőröktől, a kik rövid szolgálati idejük alatt még nem ismerhették fel kellően a megelőző (preventív) szolgálat szükségességét és eredményességét, sőt azok egynémelyikétől is, a kik már hosszabb idő óta szolgálnak, de nem tudták vagy nem iparkodtak a esendőrségi szolgálat eme részének fontosságát felismerni, sokszor hallhatjuk azt a rövidlátóságra mutató megjegyzést, hogy az őrsjáratok időközönkénti rendes leportyázására, erre az úgynevezett «megelőző szolgálatra» semmi szükség nincs s hogy nem egyéb ez, mint czél nélküli időpazarlás és a legénységnek értéknélküli fáradozása.

Leginkább azzal a tarthatatlan indokolással igyekeznek ebbeli állításukat igazolni, hogy a lakosságnak, különösen a pusztákon, tanyákon lakó része meg tudja a gyakori időközönkénti nálak megjelenő esendőrjárőröket és csak zaklatásnak tekinti a közbiztonsági viszonyok iránti azt a kérdezősködést, a melyekkel minden esendőrjárőr rendszeren hozzájuk fordul.

Hiszen, ha az ilyen felfogás érvényesülne és ha az őrsjáratok rendes leportyázásának a czélját meg nem értjük s annak fontosságát és értékét felfogni nem tudjuk, nem is más az, mint haszontalan időfecsérlés. Különösen, ha amolyan sablonos módon, gépszerűleg teljesítjük, hogy a járőr az előirt időben, csakúgy kelletlenül megjelen az előirt tárgyaknál s egy-két unott, mogorva szóval, talán még a némi bizalmat keltő köszöntést is mellőzve, megkérdi: mi újság? s aztán jószerint be sem várva az ilyen kérdésre rendszeren adni szokott nemleges választ, tovább ballag.

Csak természetesen, hogy az ilyen megjelenés nem teszi kelvéltté a esendőrjárórt senki előtt s még természetesebb az, hogy ilyen körülmények között, semmi ered-

mény sincs a megelőző (rendes) szolgálatnak, vagy legfeljebb csak annyi van, hogy az előirt tereptárgy tulajdonosát vagy lakóját, a kit a szolgálati előírásból névleg — talán — már ismer is a esendőr, a többszöri találkozás után már személyében is megismeri. A tanyai, úgynevezett tanyáskertész lakónál előforduló gyakori változás mellett azonban még ez se bizonyos.

Az ilyen közömbös, mivel sem törődő esendőr rendes szolgálatát csakugyan értéktelennek kell tekintenünk. Mert ha figyelembe vesszük, hogy ilyen eljárás mellett különösen az alföldi őrskörletekben, a hol egy-egy őrsjáratban száznál is több apróbb-nagyobb tanya van s ezeknek tulajdonosai és lakói közül mennyi jóakaratu, tisztességes és a esendőrség iránt rokonszenvenvöl viseltető — de ezeken fölül mennyi közártalmu és gyanus egyén is — maradjon ismeretlenül a esendőr előtt, csakugyan értéktelen időpazarlásnak kell minősítenünk a rendes szolgálatot.

Értéktelennek, mert hiszen a megelőző (rendes) szolgálatnak éppen az a főczélja, hogy személyi és helyi ismereteket szerezzünk, ebbeli ismereteinket folyton bővítsük s az ekként szerzett ismereteink és tapasztalataink felhasználásával a készülő, tervezett bűncselekményeket esetleg csirájában elfojthassuk, végrehajtani ne engedjük, a végrehajtottakat pedig könnyebben kideríthessük.

És pedig, azt hiszem, elég, sőt nagyon is fontos ok arra, hogy a megelőző szolgálatot nem haszontalan időfecsérlésnek és nem értéknélküli fáradozásnak, hanem a esendőri tevékenység egyik fontos és mellőzhetően követelményeinek tekintsük.

Hiszen éppen onnól a szolgálatnál figyelheti meg a esendőr leginkább feltűnés nélkül a lakosságot, mert ráér itt is, amott is rövidebb-hosszabb időt tölteni, s vele találkozókkal szóba állani, barátságos beszélgetés mellett bizalmat, rokonszenvet kelteni maga iránt.

Csak így ismerheti meg a esendőr az egyes családok körülményeit, a közártalmuak és gyanus egyének összeköttetését s egyeseknek erkölcsi züllöttségét és megbízhatatlanságát.

A esendőrnek meg kell látnia és figyelnie mindent, mert sohase tudhatja előre, hogy mily jelentéktelen semmiségnek látszó körülmény lehet majd irányítója valamely későbbi honyodalmas természetű nyomozásnál.

Sok és szép eredmény bizonyítja már az ilyen szolgálatok alkalmával szerzett és nyilvántartott megfigyelések fontosságát s bizonyára nem lesz az utolsó ezek között az sem, a melyet az alábbiakban ismertetni fogok.

Még 1899-ben történt, hogy Kele József őrmester — akkor mint ez. őrsvezető, tiszaroffi őrsbeli másodaltiszt — az úgynevezett Pusztá-Gyenda szőlőskertben portyázva, a szőlőskertbeli közbiztonsági viszonyokat illetőleg szóba ereszkedett az ottani korcsmárossal. Mig ott beszélgettek, közelükben haladt el a korcsmáros 16—18 éves korának látszó szolgálója.

Az alacsony, barna, középszerű termetű leány meztel volt. A karján felgyűrt réklije s oldalt kissé feltűzött szoknyája teljesen látni engedte az ungy is hízásra hajló termetű leány erős, jól kifejtett karjait és lábcsárait.

Falukon és pusztákon nem ritkaság az ilyen látvány. Mégis arra való tekintettel, hogy a korcsmáros gazdálkodott is és csolédei mindig nyakig voltak a dologban, feltűnt Kele előtt a leány jól tápláltsága, jó színe és

Ha fáj a feje ⁷ ne tévóvázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyszárban. Készíté Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai szállítással.

fejlettség és kérdést intézett a kocsmároshoz a leány kiléte, honnan származása iránt, megjegyezvén, hogy kifogástalan cselédnek látszik.

Az ilyenekhez ugyan, ha csak valami különösebb ok nincsen rá, igen kevés köze van a csendőrnek hivatalosan, de hát így magánbeszélgetés közben minden feltűnés nélkül megemlíthető.

Luxenberg ur nem is vette ezt a kérdést konfidenskedésnek s mindjárt meg is adta a kellő felvilágosítást, hogy a leány egyik szőlőskertbeli család teljesen árván maradt gyermeke s már két év óta szolgál nála.

Kifogástalan, szorgalmas és főként erkölcsös cselédnek jellemezte a leányt, a ki éjet-napot egygyé tesz, biztatni, nógatni nem kell, teendőit figyelmeztetés nélkül is pontosan végzi s a munkában, legyen az házi vagy mezői munka, fáradhatatlan.

— Mégis milyen jó színben és jó erőben van — jegyezte meg Kele.

— Nem sajnálom tőle — szól a dicsérvés hangján a kocsmáros — de higgye meg, őrsvezető ur, eszik az kettő helyett is. Meg van nálam a jó bére és rendes kosztja, hát csak szegény volna, ha mégis rosszul nézne ki.

Luxenberg ur természetesen még ekkor nem is tudta, hogy véletlenül milyen igazat mondott. A cselédség között ugyanis már meg volt a gyanu, hogy az Izidor urfi és a Zsófi — ez volt az erkölcsös leány neve — már „összeszűrték a levot”, de bizonyosat még senki se mert volna efelől mondani; a kocsmáros előtt pedig, nehogy az urfít magokra baragítsák, mélyen hallgattak. Így aztán Luxenburg ur nem is tudhatta, hogy a Zsófi, tekintve az akkori, de ő előtte még ismeretlen állapotát, már csakugyan „kettő helyett” eszik.

Podig, mint később kidortílt, a jól táplált Zsófi ekkor már 3—4 hónapos terhes volt, a mi, ha nem is volt észrevehető a hízkonyaságra hajló alacsony, köpezős termetű leánynál, de a jól tápláltság látszatának keltéséhez mindenesetre nagyban hozzájárult.

A kocsmára előírt tárgy lévén, Kele őrsvezető azután is többször megfordult ott. De már ezután a cselédok egyes elejtett szavai után ő is jobban figyelni kezdte a leányt s így jött rá, hogy a még néhány hónappal azelőtt gömbölyű termetű leány kezd ovális alakúra kidomborodni, de csak olyan mértékben, hogy ez csak gyanúra lehetett ok, de teljes bizonyosságot még semmikép nem árult el, annál kevésbé, mert a leány éppen úgy végezte a dolgot, mint azelőtt.

Ilyen körülmények között természetesen nem lehetett kétségbe vonni egyes idősebb cselédek azt az állítását, hogy nincs annak a leánynak semmi baja és csak azért esküdözött az urfiával valló szerelmi históriáról a kocsis meg a kishóros, mert közeledésüket a leány mindig visszautasította. A mit viszont ezek se tagadtak, de sohase felejtették el hozzátenni, hogy ez csak azért van, mert az urfi jobban a kedvére való.

Így tehát nagyon ingadozóak voltak a vélemények a Zsófi erkölcsi és állapota felől s talán ha valamivel ügyesebben jár el, sohase derült volna ki az oly hosszú ideig ügyesen elrejtett titok.

Később ugyanis, egyik őszi napon, azzal a birrel jött egy tanyai lakos a tiszarófi laktanyába, hogy az országutú pusztai kútban egy csecsemőhullát találtak.

A törvényeséki hullavizsgáló bizottság megállapította, hogy a teljesen egészségesen és élve született leány-

csecsemő körülbelül 14 nappal előbb került a kútba s ott fuladt meg.

A kút, melyben a hullát találták, négy község irányából vezető országút keresztezésébe esvén, de mert már késő ősze járt az idő, fuvarosok vagy munkások igen ritkán fordultak meg ott, ez volt az oka, hogy a hullát már előbb észre nem vették.

De éppen ez a körülmény tette bonyodalmassá a tettes kinyomozását is. Négy határbeli tanyán és négy községben igen sok nő lehetett abban az időben áldott állapotban és az se látszott különös lehetetlenségnek, hogy valamely városról-városra járó rövidáru tót kereskedőhöz, vagy valamely ott keresztül kocsizó komédiás csapathoz tartozó nő, talán éppen a kútnál való etetés és pihenés közben szülte meg a gyermekét s nem valami várvavárt áldás lévén a kis jövevény, egyszerűen a kútba dobták és tovább hajtattak.

Ilyen körülmények között indult meg a nyomozás, de bizony a környékbeli lakosságnál való pár napi puhatólás, a melybe a nem éppen közelleve említett szőlőskertet is belevonták, éppen semmi eredménynyel nem kecsegtetett.

Kele őrmester ugyan mindenképen a kocsmáros cselédjét gyanúsította a cselekmény elkövetésével, de csak akkor lepődött meg, mikor a kocsmában megjelenve, a leányt éppen olyan jól táplált állapotban találta, mint régebben látta és a cselédség közül is, a már említett kocsis és kishóros kivételével, senki se akarta őt a leány iránti gyanujában megerősíteni, maga a kocsmáros pedig, a kihez teljes bizalommal fordult, egyenesen képzetlenségnek minősítette a gyanut.

A szőlőbeli hkosok közt való további puhatólgatás során azonban, talán az eset feletti általános felháborodás okozta buzgalmukban vagy csakugyan tudtak némelyek a leány viselkedéséről és eljárásáról, akadtak többen, a kik, de csakúgy négy szem közt, titokban, megerősítették Kele őrmestert a gyanujában, sőt még azt is hozzátették, hogy valamelyik szülésznőnek, mert volt ott három is, aligha tudomása nincs a dologról.

A szülésznők között ugyan egy se akadt, a ki a leánynyal való összeköttetését beismerte volna, mindannak daczára a járőr visszatért a kocsmába s a hegybíró jelenlétében megkérdezte a cselédet a cselekmény elkövetése felől. Ez azonban konokul tagadta, hogy a gyerek az övé lett volna s hogy ő dobta volna azt a kútba.

Mikor pedig felemlítették előtte, hogy a környékbeliek nagy része azt híreszteli, hogy a gazdája fiával szerelmi viszonyt folytatott s e viszony következményeként teherbe is esett, nemcsak hogy teljesen érintetlennek állította magát, hanem egyenesen követelte, hogy bármelyik szülésznővel vizsgáltsák meg.

Kele őrmester ezután, hogy a leány iránti kétélyeit megvizsgálta, intézkedett, hogy a szőlőskertbeli két oklovels szülésznő a leányt megvizsgálja s e célból a közelebb lakó szülésznő házához el is mentek.

A vizsgálat bent a szobában történt, a járőr pedig a konyhában várta az eredményt, a mi rájuk nézve egyenesen meglepő volt. A két szülésznő ugyanis egyhangulag azt állította, hogy a leány még teljesen érintetlen.

Mint ahogy azonban, mint fentebb is említettük, a szülésznők valamelyike ellen is fenforgott az a gyanu, hogy a leány titkait ismerte, Kele őrmester elküldte járőrtársát a harmadik szülésznőért és az előbbi kettőt

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRUT 8. SZ.

BUTOR

13 Képes árjegyzék ingyen. : : Telefon 88—59.

eltávolítva, ugyancsak az előbbi módon, de már nyitott ajtó mellett, megvizsgáltatta ezzel is a leányt.

Ez aztán megmondta az igazat, hogy a leány csakugyan gyereket szült, még pedig nem is régen, lehetségesnek tartotta, hogy éppen 14—16 nap előtt. Az örömoster ama kételkedő szavaira pedig, hogy hiszen a leány termete nőt nem változott, ott a bizalmi egyén előtt lovetta a leány ruhája alól egy háromrészt hajtott ágylepedőt, a melyet az a dorokán körülcavarva és biztonsági tűkkel összehúzóva hordott s így megmutatta, hogy a leány termete a szülés folytán mégis történt változás, de azt a csekély fogyatékossgát azzal a lepedővel, a mely egyébként a még beteg test magasabb hőmérsékkel való ellátására is szükséges volt, igen szépen lehet leplezni.

Erre már a leány is megtört. Beismerte, hogy a gyerek csakugyan az övé volt. Sőt bementia azt is, hogy az urfi tudta, hogy ő áldott állapotban van, a gazdájának pedig még azt is észrevették, hogy gyereket szült, de már csak azután, mikor a kúttól visszajött s a konyhában véresen összeszórt. Mikor azonban megmondta nekik, hogy a gyerek az urfitól való volt, azt pedig elhallgatva, hogy miként pusztította el, nemcsak hogy nem firtatták tovább a dolgot, hanem még őt is hallgatásra intették. Arra nézve, hogy a történetek után hogy lehetett bátorsága a szülésznőkkel való megvizsgálásnak alávetni magát, azt felelte, hogy az egyik szülésznő, a kinek a házánál a vizsgálat történt, már a szülés utáni harmadnapon, valószínűleg a gazdájának intőzködésére megvizsgálta őt s a jelenvolt háziasszony előtt úgy nyilatkozott, hogy nincs semmi baj, pár hét múlva akár érintetlennek is lehet állítani.

Ezek ismertetése után a kocsmáros és felesége se tagadták tovább, hogy a szülés esetét megtudták, de már akkor a gyerek nem volt sehol. A leány pedig minden kérdésükre azt válaszolta, hogy ne keressék, jó helyen van már az. Arról azonban, hogy fiuk a leányt szerelmi viszonyt folytatott, sohasem vettek észre semmit. Így azután, mivel a fiukat se akarták megsegényesíteni, esetleg bajbakeverni és a leányt is sajnálták feladni, a szülésznő által való megnyugtattás után hallgattak az egész esetről. És különösen megnyugtatta őket az a körülmény, hogy a leány a szülésznő által csupán egészségi szempontból egy időre ajánlott lepedő használatával oly ügyesen tudta leplezni a szülés folytán beállott testi fogyatékossgát, hogy azt még a családtagok se tudta észrevenni.

De hát hiába volt a szerelmi viszonyról való általános titkolódzás; hiába minden előkészület, az igazság-szolgáltatás sújtó kezét még se kerülhette el az "erkölcsös" leány.

Szóval: a megelőző szolgálatok alkalmával szerzett és helyesen felhasználtnak itt is meg volt az el nem maradható eredménye. Holott, ha Kele örömoster a leány szerelmi viszonyára vonatkozó megjegyzéseket amúgy közörebőven elereszti a füle mellett és csupán azért, mert nyilvánvalónak látszott, hogy a szerelmi féltékenységtől bosszúra ingerelt két család megdöbbenésére az egész szerelmi történet, a leányt meg nem győzi, ez az eset talán sohasem derült volna ki.

Ezért kell mindig szem előtt tartani az Általános szolg. határozványok VII. fejezetének 13. pontját, a mely azt rendel, hogy rendes portyázások alkalmával a járőr mindig kiváló éberséget fejtsen ki és figyeljen minden legemelkedőbb jelenségre kiterjesztve; és ugyanezen fejezet 26. pontját, hogy a családtag viselkedése, legyen az férfi vagy nő, mindig alaposan megfigyelendő.

Nagy számok.

Naponként kimondjuk a egész közönnel vetjük oda ezt a szót: millió és senki sem adott még számot magának arról, hogy mennyi tulajdonképpen egy millió. Lássuk csak hát, hogy mennyi is lehet voltaképpen. Ha egy gyakorlott számoló óránként 3000 forintot bír leszámolni s naponként 10 órát fordít erre a summi esetre sem kellemetlen foglalkozásra, akkor 33 és fél napra van szüksége, hogy egy kerek milliót leszámolhasson. S ha ezt az összeget csupa ezüst-forintosokban egy vonulba képzeljük téve egyiket a másik mellett, akkor a vonal, melyet így képez őt mértföld hosszú lesz. Ha pedig egymás tetejére téve képzeljük, nem kevesebb mint 840 láb magas oszlopot adna, a milyen magas torony nem létezik Budapesten, de még máshutt sem. S ha már legalább megközelítő fogalommal bírunk a végtelen nagyról, lássuk most a végtelen kicsinyt is. A kréta, melyet mindenki ismer, biztos göröcsövi vizsgálatok szerint csupa apró ázalagok héjából áll, melyek 2000 darabonként tesznek egy vonalnyi hosszat, és csak 100 millió nyom egy grammot. Egyetlen köbhüvely kréta áll 1000 millió ily ázalagból, úgy hogy egy mázsa súly belőle 58 billió ily véghetetlen piciny állatot foglalna magában.

Mennyi egy billió? Felelet: milliószor millió és szárnokban loirva így néz ki: 1.000.000.000.000. Csak hogy a loirt szám még távolról sem ad fogalmat magának az ósszegnek nagyságáról. Egy billió annyi, hogy valakinek, feltéve, hogy egy másodperc alatt hármat számlál, tízezer óvig kellene éjjel-nappal számlálnia, hogy a billiót elérje. A nap területe 3700 billió köbmértföld. Ha volna oly órá, mely minden másodperczben három ily köhmértföldet bírna kiszakítani a naphól, akkor teljes 37 millió évre volna szüksége, hogy az egész napot megemmisítse. Képzeljük el, hogy a nap alakulásánál minden másodperczben egy köhmértföldnyi szilárdult meg folyós tömegéből, akkor is 111 millió óvig kellett hogy tartson, míg az egész nap készon lett.

FIGYELMEZTETÉS!

Ne vegyen addig grammofont, eufont, hanglomezt vagy bármily más hangszert, amíg

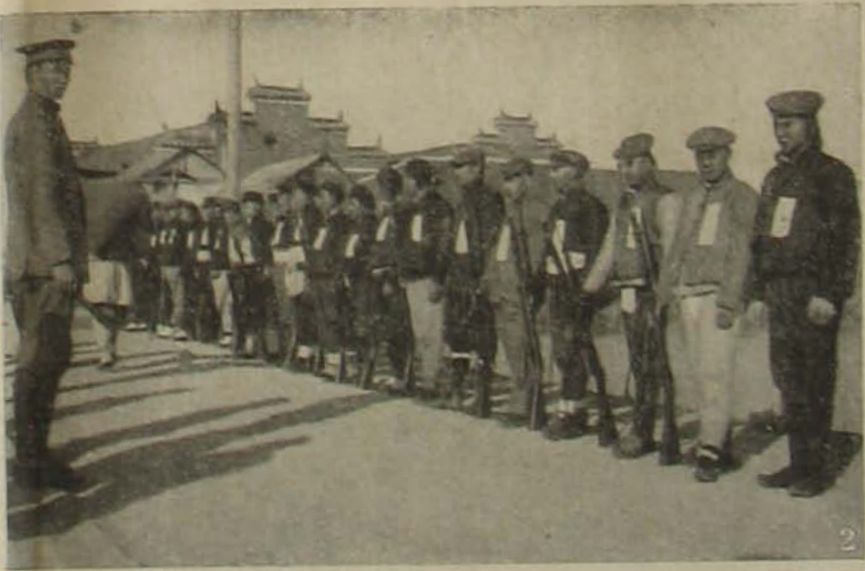
REICH ALADÁR m. b. hangszerek kőszítője
BUDAPEST, VIII/c. NÉPSZÍNHÁZ-ÚTJA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

képen árjogszókat el nem kéri, amely ingyen lesz küldve. ::

Grammofon 22 K, eufon 35 K, hanglomezek 2-40 korona.

1. Peankau város égése. 2. Forradalmár csapat. — 3. Egy elfoglalt ágyú. — 4. Egy elpusztított város utcája.
A kínai forradalom színhelyéről.

A távolságok mérésére a világűrben a mozgások sebességét vesszük alapul. Tudjuk, hogy a hang másodpercenként 1030 lábat tesz meg, hogy a hold körülbelül 52,000 földrajzi mértföldre van földünktől. Míg egy lokomotivnak, mely óránként 6 mértföldet tesz meg, 361 napra volna szüksége, hogy ezt a távolságot bejárja, addig a hang a földről 14 nap múlva érne a holdba. A fény sebessége ellenben 930,000-szer nagyobb, mint a hangé; egy a holddal szembehelyezett tükör annak sugarát már két másodperc múlva visszavetné. A napnak távolsága a földtől 30.682,330 földrajzi mértföld, körülbelül négyszázszor nagyobb, mint a hold távolsága. A nap világossága 8 perc és 13 másodperc alatt ér a földre, ugyanezt az utat a hang 15 év alatt, a vasút közel 400 év alatt tenné meg. A világosság egy másodperc alatt 46,367 földrajzi mértföldet tesz meg.

Hangnál, világosságnál is gyorsabb a villamosság, mely egy másodperc alatt 60,000 mértföldet hagy hátra. Naprendszerünk ismert bolygóinak legutolsója, a Neptun harmincszorta esik távolabb tőlünk, mint a nap; ettől való távolsága, 593.882,000 mértföld, körforgási ideje 216 nap és világossága 4 óra 9 perc alatt ér földünkre. Az 1811-iki üstökös 8800 millió mértföldre volt földünktől. De az 1844-iki Mauvais-féle üstökös még távolabb, 90,000 millió mértföldre esett tőlünk. Sőt ennél is 50-szerre távolabb van a földünkhöz legközelebb eső állócsillag, s ennek fénye csak 4 év és 38 nap alatt érne el földünkre.

Vegyünk egy példát fel: Kiszámították, hogy a földön összesen 15 millió mázsa gyapotot termelnek évenként. A legfinomabb numerusu gyapotnak latja körülbelül egy mértföld hosszúságú szálát ad. Ennek következtében egy egész század összes gyapottermelésére volna szükségünk, hogy annak összekötözött szála az állócsillagokig elérjen. De csakis a legközelebbieig, mert a legtávolabbiakból a világosság is csak 1000 év alatt jut el hozzánk, a mi 1270 billió mértföld távolságnak felel meg. Úgy hogy a mi fényt most lát szemünk benők, az körülbelül a honfoglalás idejéből származik. A tejútból a világosság 5000 év alatt ér el hozzánk; az a világosság tehát, melyet most látunk a tejútban, még Ábrahám előtt is 1000 évről keltezhető, mivel pedig a tejutat már a görögök is ismerték, ez mutatja létezésének régiségét. S pedig mindez még semmi a ködfoltok megmérhetlen távolságához képest, melyekből a fény 4, 5, sőt 10 millió év alatt jut el szemünkig s így 500, s még több trillió mértföldnyi távolságra lehetnek tőlünk. (Egy trillió annyi mint milliószor billió.)

Kezdjük meg csak a legesekélyebb számokkal az úgynevezett hatványozási miveletet és majd meglátjuk mily óriási összegekben lyukadunk ki. Ismeretes a példa a sakkjáték feltalálójáról, kinek az indiai mogul kincseket ajánlott díjul, de ki nem kért egyebet, mint egy buzaszemecskét sakkasztájának első koczkájára és minden következőre kétszer annyit, mint a megelőzőn. A fejedelm az hitte, hogy nagyon könnyen teljesítheti kívánságát, de az eredmény azt mutatta, hogy a sakkaszta 64 koczkájára ily számításal több mint 9 trillió buzaszem esnék, a mennyit még nem termeltek a világ teremtése óta.

Mi egy négyszög-mértföld, mindenki tudja, de hogy egy köbmértföld mennyi, a melyből a nap maga 3700 billiót tesz ki, azzal kevesebben vannak tisztában. Egy köbmértföld akkora koczka, melynek minden oldala egy

mértföld hosszú. Nos tehát kiszámították, hogy ekkora területbe mindent a mi a világon van, az összes embereket és állatokat bele lehetne tenni a nélkül, hogy tovább mint félig, vagy kevéssel tovább megtelnék. Világosan mutatja ezt a következő példa. Tegyük fel, hogy van egy téglavető-gép, mely szakadatlan munka mellett minden másodperczben egy köhláb terjedelmű téglát képes vetni. Ez naponta 86,400, évenként pedig 31.536,000 téglát tenne. Mivel egy földrajzi mértföld 24,000 láb hosszú, tehát csupán egy négyszögmértföld beborítására 567 millió téglára volna szükség, a minek elkészítésére a gép 18 éven felüli időt venne igénybe. De a köbmértföldnek ezenkívül magassága is 24,000 láb, s ennek kitöltésére ugyanannyi év volna szükséges. Szóval a gépnek 438,365 évig kellene éjtnapot dolgoznia, hogy egy köbmértföld területet egészen kitöltsön. Tegyük még hozzá, hogy aránylag kicsiny földgolyónk is 2650 ily koczkát tartalmaz s nem lesz semmi okunk földünk kicsinysege felett panaszkodnunk, kivált ha azt is tudjuk, hogy az egész tömege nem kevesebb, mint 14 quadrillió fontot nyom, a mi sorszámában leírva így néz ki: 14.000,000,000,000,000,000,000,000.

Még egy meglepő példája a számok csodájának a kamatos-kamatszámítás. Ebből tudjuk meg, hogy a kamatok kamatai 14 év és 18 óra alatt a tőke magasságát érik el, az esztendő 365 napjával számítva. Mint-hogy azonban minden 4 évben 1 és minden 400 évben két nappal toldatik meg az esztendő, ezeket sem szabad számításon kívül hagyni. Ha tehát tudni akarnók, hogy egy Krisztus urunk születésekor 5 százalékos kamatra elhelyezett fillér máig mekkora tőkévé növekedett volna, úgy találunk, hogy az elhelyezett fillér 14 év alatt megkétszereződött, 28 év alatt megnégyesződött, 42 év alatt pedig megnyolcszorosodott volna, s máig végre ilyen csinos összegre szaporodott volna: 38 sextillió, 132,508 quintillió, 177,389 quadrillió, 23,035 trillió, 518,722 billió 35,663 milliő, 441 ezer 348 tallér, vagy pedig számokkal leírva:

38,132,508,177,389,023,035,518,722,035,663,441,348

Föltéve már most, hogy ezt a szép kis összeget kényelmesség okáért 1000 talléros bankjegyekre akarnók beváltani, mintegy félmillió quadrilliónyi árszó és illetmény leszámításával, kapnánk érte 38,132 quintillió darab ezertallérost, mely egymásra téve 433,000 billió köbmértföldet foglalna el, tehát 162.800,000-szer akkora térséget, mint a földé, és 117-szer akkorát mint a napé.

***

A foglalkozások betegségei.

A különféle foglalkozásokkal járó betegségek rendszert azokat a szerveket támadják meg, a melyeket a napi munkánál leginkább és elsősorban veszünk használatba. Az izmoknál és csontoknál természetesen másképpen van ez, mert itt éppen azok a részek fejlődnek ki legjobban, a melyek a legtöbb használatnak örvendenek. A ki a karjaival dolgozik, az erős karizmokra tesz szert és hatalmas mellkasra. Az érzékszerveknél azonban éppen fordítva áll a dolog. Minél inkább használjuk az érzékszerveinket, annál inkább veszítenek a fogékonyságukból. Nagyon is érthető, ha egy író, a ki folytonosan dolgozik és még a regényoi korrekturáját is megolvassa, vagy rajzoló, aki finom munkákat végez, gyöngébb szemekkel bír. Ezzel szemben nem igen

Merkur kerékpárok

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csekély havi részletfizetésre.

— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor. alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részessül ek. Arjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

kerékpár- és varrógép nagyraktár

SZEGED.

5. Katonai őrállomás. — 6. Gépfegyveresapat. — 7. Egy lázadó büntetése. — A forradalom áldozatai.
A kínai forradalom színhelyéről.

tudja az ember belátni, hogy miért kell ugyanennek az esetnek a festőknél beállni. Éppen így vagyunk a hallószervekkel is. Nehéz elhinni, hogy a zenészek hallása ne fejlődjék állandóan, pedig igen sok esetben azt tapasztalták, hogy a muzsikusok hallóképessége tompul.

Az a körülmény, hogy a tüzerek megszoktak ugyan általában nem esodálatos dolog, ellenben a zenészek tompult hallása érdekes még problémának is. A nagy általánosságban ugyan nem áll ez a tétel és sokan ezért esnek tévedésbe a kérdésnél, mert a legnagyobb zenészek között akadtak gyöngye fülű emberek. Beethoven fájdalmas sorsa mindenki előtt ismeretes. Arról nincsen ugyan tudomásunk, hogy mi okozta a nagy zeneköltő fülbaját. Sokan azt állítják, hogy onnan eredt, hogy Beethoven a vértódulás elősegítésére rendszerint jéghideg vizbe dugta a fejét naponként többször is. A sükettség azonban nem volt túlságosan nagy befolyással a későbbi szerzeményeire és helytelen az a feltevés, hogy az orchester hanghullámsi okozták a hallószervek tompulását. Mert ha ezt egy zenekari tagra mondják, abban az esetben lehet még némi valószínűséget tulajdonítani a feltevésnek. A zenekar tagjai ugyanis állandóan ki vannak téve a legerősebb hanghullámoknak és közvetlen közletről remegteti meg a hallójárataikat a nagy réztrombiták és dobok hangja. De Beethovenen kívül még más nagy zeneszerzőnek a süketességéről is tudunk. Tompult hallása volt például Bizetnek és Smetana-nak is. A komponisták hatalmas tömegében elenyésző csekély azonban a süketek száma, míg egészen másképpen áll a dolog a muzsikusoknál, a kik állandóan bizonyos meghatározott hangszeren játszanak.

Különösen a hegedűsöknél találunk érdekes jelenségekre. A hallójáratok sokszor megbénulnak náluk, de a tulajdonképpen meglepő az, hogy legtöbbször csak a fél fülre terjed ki a kellemetlen betegség. Különösen a bal fül hallása gyöngül meg legtöbb hegedűművésznél előbbutóbb. A bal fül ugyanis közvetlen közelében van tudvalevőleg a hegedűnek, a melynek a rezonáló rezgéseit nemcsak a levegőn, hanem magán a testen át is alig pár centiméternyiről fogja föl. A bal fül tehát mellérendelt szerepet játszik, míg a hangok, a finomságok és árnyalatok erőssége fölött a jobb fül örködik. Ugyanezt megtaláljuk igen kis mértékben a csellistáknál és a basszistáknál is. A nagy furóhangszerek mellett üldögélő többi zenészek is ki vannak téve a hallószerveik tompulásának, végül pedig a zongoristák is beleeshetnek a kellemetlen betegségbe, különösen akkor, ha állandóan fölnyitva tartják a zongora fedelét. A statisztika különben azt mutatja, hogy azok, a kik foglalkozásszerűen üzik a zenélést, rendszerint inkább ki vannak téve a hallószervek gyöngülésének, mint azok, a kik komponálással foglalkoznak. Azt is kimutatja a statisztika, hogy a szólísták mindég kevésbé szenvednek a zenészek en e kellemetlen betegségében, mint a zenekarokban alkalmazott muzsikusok. Végül azt is megállapították, hogy a legtöbb gyöngült hallású embert a katonazenekarokban lehet találni.

KÉPEINKHEZ.

A kínai forradalom színhelyéről.

A történelmi formák állandóan összeütközésbe jönnek a nép erkölcsi és gazdasági erőviszonyaival. Tradíciók omlanak össze itt és újak alakulnak amott. Kis

fejedelemségekből czárságok és királyságok teremnek egyik helyen s másutt trónok omlanak össze, hogy új államformának adjanak helyet. A nép ereje és vágya kielégíthetetlen. Ma még Isten kegyelméből való királyok kellene neki, holnap már ledönti a trónt, a melybe tegnap kegyeltjét ültette.

A nép ereje, hatalma rombol és pusztít ma, hogy holnapra újakat, neki tetszetősöt építsen. Hogy a tegnap és holnap között mennyi idő, évszázadok vagy évezredek telnek-e el, az mellékes.

Rombolás, pusztítás robaja hallatszik hetek óta a felkelő nap országa: a több ezer éves kínai császárság felől is. S robaj közül a letűnt császárság halotti éneke és az elűzött dinasztia sirámja hangzik ki. Megunta népe a császári czimet, megutálta a gyűlölt Mandzsú dinasztia évszázados zsarnokságát. S a nép ereje nagy, kiszámíthatatlan. Forradalomba tör ki s e forradalom tisztító tüze felvilágosítja, magával ragadja a népek millióit; összetűz a császári zsoldos sereggel s üzi, kergeti maga előtt a saját vééréhez hűtlenné vált miliciát. Rombol, pusztít, eget mindent, a mi útjába kerül. Menekülni kénytelen haragja elől a dinasztia is. Pekingből, a mennyei birodalom régi fővárosából székhelyét Nankingba teszi át. Még remélt, de reménye csalva ábránd volt csak.

A nagy államférfiak felvilágosítják az özvegy császárnét tarthatatlan helyzetéről. Csak lemondani, megválni ősei trónjától, ha életét kimélni akarja. A visszavonulásra kész az aranyhid. A lemondás látszatával meg van mentve a császári tekintély. S a nép üdviválgással, örömujjongással üdvözli az új államformát: a köztársaságot.

Mint a jelen számunkban közölt képek mutatják és a mindentudó napisajtó közleményeiből is kivehető, ágyuk dörgése, puskák ropogása, az elesettek ezreinek halálhőrgése között, felégetett, elpusztított városok romjain alapult meg ez az új kormányforma s létesülését a nép kiomló vérével írta be a történelembe.

Ha ezek után a felszabadult nép társadalmi átfelődése, erkölcsi és gazdasági átalakulása is ily könnyen sikerül: és ha Khina nagy államférfainak az az igyekezete, hogy a vén Európából és az ifju Amerikából mindazt, a mi a nép kulturális fejlődésének előmozdítására jó és üdvös, Khinába átplántálják, szintén valóra válhatik, az új államformával a mennyei birodalom nemcsak, hogy hamarosan megerősödvé foglalhat helyet a többi számottevő államok sorában, hanem azok legféltettebb versenytársává válik.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátusalap javára Morvay Béla ny. honvédhuszár százados, fencsikái földbirtokos 20 koronát, dr. Belicza Pál aranyosmaróti ügyvéd pedig 18 koronát adományoztak. Az alap vagyona ezen újabb adományokkal 26,712 korona 76 fillérré emelkedett.

Garázdálkodó őrsvezető. Kun András ez. és kir. 68. gyalogezredbeli őrsvezető, április 5-én este szabadságolási helyén Mezőtúron, ittás állapotban az utcán duhajkodott és az őt e miatt rendre utasító Méhes Zsigmond mezőtúri őrsbeli ez. őrsvezetőt durva szitkok között megtámadta és annak szuronyos fegyverét lefegyverzési szándékkal megragadva, azt az őrsvezető kezéből kicsavarni igyekezett. Méhes ez. őrsvezető a támadó őrsvezető ellen a fegyver birtoklásáért folytatott

dulakodás közben egy lövést intézett és azt a baloldali felső első és második bordaközön találva, súlyosan megsebesítette.

Megtámadott csendőr. A krassó-szörénymegyei Nadrág községben április 1-én este a községben szolgálaton kívül sétált Mátyás Mihály csendőrt, Dragocza Péter, Marinoszku Valér és Moldován Kornél nadrági lakosok megtámadták és veszélyesen fenyegették. Mátyás csendőr szorongatott helyzetében kardot rántott s azzal mind a három támadót könnyen megsebesítette.

Ellenszegülések. Poth János nagygejzei örsbeli próbacsendőr, április 4-én Csengeri Gyula nagygejzei lakos ellenszegülővel szemben, annak könnyű sérülésével végződő löfegyvert használt. — Gál Antal petrozsényi örsbeli csendőr, márczius 31-én este 8 órakor Petrozsényben Popa Ruszalin ellenszegülő bányamunkással szemben, annak súlyos sérülésével végződő kardfegyvert használt.

KÜLÖNFÉLÉK.

A tetoválás terjedése. Angolországban a tetoválás mindennapi, általánosságban elterjedt divat, a melynek különösen előkelő körökben lelkes barátai és szószólói vannak; közismert dolog, hogy György király maga is tetoválva van és mellén elpusztíthatatlan, szimbólikus rajtot visel emlékül tengerészeti pályájára. A tetoválás eredetét Angliában a kelták egy régi szokására vezetik vissza, a kik a britt szigetek őslakói voltak. Ezek a kelták, mielőtt háboruba mentek, testüket bizonyos levelek nedvével festették be. A tetoválás művészetében kétség-telenül a japánok érték a legnagyobb tökéletességet. Mielőtt magukat tetoválnák, a simára borotvált bőrre tollal megcsinálják a rajz körvonalait, a melyeket aztán különböző tűkkel a bőrön megszurkálnak, minek következtében a bőrön alig látható apró lyukacsok támadnak; ezekbe azután festett port hintenek és kész a tetoválás; ha a rajtot többféle színre akarják festeni, akkor minden egyes színnel külön kell a tetoválási műveletet végezni. A híres birmai tetoválóknak nincs ugyan olyan művészi tehetségük, mint a japánoknak, de jóval fölülmulják őket sárkányok és pagodák megrajzolásában, ámbár tetováló-rendszerük valóságos tortúra, sőt gyakran veszélyes is. Ausztrália benszülőltjei, tetoválás alkalmával, bámulatraméltó önfeláldozással nagy sebeket ejtenek mellükön és karjaikon, a melyeket azután telehintenek fehéres és vörös krétopporral. Ha a sebek bebegednek, akkor a bőrön formátlan daganatok támadnak, a melyeket az előkelőség netovábbjának tartanak. Még sajtáságosabb a Salamon-sziget lakóinak tetoválómódja, a kik az arcukat csillag, kerekék, gyűrűk és létrák alakjaival rajzolják tele. Meg kell még jegyezni, hogy a »tetoválás« szó, a tahitii »tatau«-ból származik. Hogy a tetoválás eredetileg csak a test díszítésére, vagy vallási babona céljaira szolgál-e? — mindmáig vitás kérdés maradt. A vad népeknél azonban a tetoválás a törzsek, családok és rangfokozatok megkülönböztetését szolgálja, olykor pedig nagyobb események emlékére, vagy megkötött szövetségek jeléül csinálják.

Gyilkos kutya. Amerikában a kanadai Dugald város egyik tanyáján egy kutya agyonlőtt egy másik kutyát. Dugald közel fekszik Winnipeg városhoz. A város hatá-

rában fekvő farmokon igen gyakoriakká váltak utóbbi időben a farkasok pusztításai. A hidegtől és éhségtől üldözött vadállatok belopóztak a farmokra és nagy pusztításokat végeztek a háziállatokban. Az egyik farmer érdekes módon védekezett a farkasok ellen. Farmján állati hulladékokat dobált szét s ezekre a hulladékokra egy puskát irányított, mely egy fára volt elhelyezve s melynek ravaszán hosszú madzag lógott. A madzag vége a farmer istállójához nyúlt, úgy hogy a farmer egész kényelmesen agyonlöhett egy farkast a nélkül, hogy az életét veszélynek tette volna ki. Történt pedig a minap az, hogy a farmer egyik kutyája azok között az állati hulladékok között kutatózott, melyeket a farkasok számára dobáltak szét a földön, a farmer másik kutyája pedig az istálló oldalán lógó madzaggal játszadozott. A farmer azonnal tisztában volt a veszedelemmel s magához akarta inteni azt a kutyát, a melyik az istálló mellett játszott. Hirtelen fűtyölt neki és a kutya azonnal engedelmességre is akart, de ugrás közben nagyobb erővel ragadta meg a madzagot és a puska elsült. A másik kutya holtan esett össze.

Egy újmódi pályaudvar. Newyorki Central »Railway Company« most egy új pályaudvart épít, a mely ki fogja elégíteni a legmodernebb igényeket is. Az új pályaudvaron egész sereg olyan újítás lesz, a melyről eddig még álmodni sem mertek az emberek. Így lesznek többek közt: villamos felvonókészülékek, márványcarnokok, a melyek várótermekül fognak szolgálni, fonográfok, a melyek a vonatkéseket fogják bejelenteni. De a legérdekesebb újítás, a mely még eddig egyetlen pályaudvaron sem volt, az úgynevezett »csók-helyiség«. A pályaudvarokon ugyanis igen gyakran valóságos torlódást idéz elő, hogy az elutazóktól hozzátartozóik a perronon bucsuzkodnak és hosszas csókfozdásokkal megakasztják a forgalmat. Már most ezen az állapoton segít a »Central Railway Company.« Pompás kiállítású esernőket épített hangfogó anyagból készített fülkével, a melyek az elutazás alkalmából bucsuzkodók részére díjtalanul áll rendelkezésre. A használati idő nincs korlátozva. Hogy a bucsuzkodók ne késsenek le a vonatról, minden »csók-czellának« ablaka van, a mely a perronra nyílik.

A békanyelő. A kiváló angol államférfi, Disraeli egy alkalommal azt ajánlotta a politikusoknak, hogy nyeljenek le minden reggel egy békát, mert ilyen módon talán megedzhetik a gyomruk az azok ellen az utálatos és visszatartó dolgok ellen, a melyeknek a politika mindennapos küzdelmeiben ki vannak téve. A fiatal Mac Norton azonban, a kinek a különös dolgait dr. Farez Pál a napokban a párisi orvostani társaságban ismertette, nem azért nyelt békát, mert kiváló politikus vagy pláne miniszterelnök akart lenni, hanem csak virtuskodásból. Norton egy napon, a mikor barátaival egy tónak a partján horgászott, fogadott, hogy képes egy békát lenyelni. Ez pompásan sikerült is neki és kevéssel rá még élve köpte ki a békát. Norton ettől fogva sportszerűleg gyakorolta a békanyelést és csakhamar annyira trenirozta a gyomrát, hogy az minden tekintetben engedelmeskedett az akaratának. Norton annyira vitte, hogy a gyomrát tetszés szerint megtöltheti és a legrövidebb idő alatt ismét kiürítheti. Még arra is képes, hogy ki tudja választani, melyiket adja ki ismét

Csodacseppek és Csodakenet ismertetése:

Berkoma Gyomrocseppek név alatt ism. v. d. v. v. igen keresett házi- és orvostudományban a rossz emésztés, elrontott gyomor, étvágyhiány és gyomorgörcsökkel, gyomorfájdalmakkal, émelygés, fulladás, szédülés, álulás, szívdobogás, hideglelés és köhögéssel kiváló sikerrel. Kis üveg ára 40 f., nagy üveg 80 f.

Egyedül kapható: **NAGY BELA** reményesség Gyógyszertára, **HAJDUSZOBOSZLO**, 3000 Árjegyek ingyen.

CSODAKENET hatása mesés, mint a csodacseppeké. Ez azonban különleg használandó: rheuma, köszvény, esz, esonthasogatus, derékfájás, szaggatus, nyúlalás, oldalszurás. Mindig kézzel legyen foglaltatva, egy-egy cseppek váltára 10-15 szonnal megszünteti a fájdalmat. Kis üveg 40 fill., nagy üveg 80 fill.

a lenyelt tárgyak közül. Ha például a gyomrát, a melyet gyöngéden akváriumának szokott nevezni, a megfelelő mennyiségű vízzel és hozzá apró halakkal vagy békákkal megtöltötte, teljesen hatalmában áll, hogy tetszés szerint a vízzel vagy pedig a lenyelt állatokat külön-külön megint kiadja.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

T. K. 87. Szolgálati ügyek.

b. b. b. Nem állami alkalmazottak.

V. J. járásörmester. Nem viselhet, egyonruhában nem utazhat. A féljegycet a nyilvántartó hatóság útján kell kérni.

540. 24,000 korona.

Türelmetlen. Kár türelmetlenkedni, csak végkielégítést haphat.

000. Ha a miniszteri rendelet kivételt nem tesz, a helybeli egyénnek sem szabad. Leghelyesebb, ha az esetről alkalmilag az illetékes főszolgabírónak szóbeli jelentést tesz és kikéri orro vonatkozó útbaigazítását.

G. J. járásörmester. Szolgálati úton tegyen az esetről jelentést és kérje az eljárás megindítását annak tisztázására, hogy a megszakítás tényleg nem az ön hibájából keletkezett.

Állami. Ily ügyben tanácsot elvből nem adhatunk.

G. Gy. Kiskükküllő. A cseléd betegsége esetén a kórházi, ápolási, szállítási költségeket a gazda fizeti 30 napig akkor, ha a megbetegedés legalább 15 napi tényleges szolgálat után a cseléd és a gazda hibáján kívül következett be. Ha a gazda hibájából történt a betegség, úgy felelős minden költségért a cse-

léd teljes felgyógyulásáig. Ha a cseléd a megbetegedés idején egyáltalán nem, vagy 15 napig még nem szolgált, vagy saját hibájából lett beteg, akkor szegénységügyi esetén a hozzátartozói viselik a költségeket. Az esetben tehát, ha a szolgámár 15 napja szolgált és lett beteg, a gazdálkodás köteles fedezni a költségeket. (L. 1898. évi XXI. t.-ez. 5—7. §-át.)

2. Ha be lehet bizonyítani, hogy már betegem jött, úgy nem köteles.

Kálmán csendőr. Az 1897. évi 42,159. számú bolügyminiszteri körrendelet rendőri kihágásnak minősíti.

Igazság. 1. Csak az esetben, ha az illetők ellen vizsgálat van elrendelve. Panaszt tehetnek, azonban ajánljuk nagyon megfontolni a dolgot, mert a mit állítanak, azt bizonyítani is kell, ellenkező esetben feltétlenül önkö járnak pórul.

2. Attól függ, hogy miben. Kérdése oly szűkszavú, hogy határozottan nem felelhetünk.

Magastátra. A napi betét visszatérítésére csak a «Pótlék» XVI. fejezet 13. pontjában irt esetben van igénye.

V. J. csendőr. Jelentse a legközelebbi szemlén.

Dunántúli. $\frac{1}{6}$ rész a legénységet $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{6}$ részben pedig egy-egy nőt illeti meg.

Dunaparti csendőr. Nem felveendő, hanem csak *felvehető*, de ez is igen bizonytalan.

16. Csak azon időtől, a melytől újból tényleges szolgálatba lépett.

V. 1906. 1. Legközelebbi szemlén tehet az esetről jelentést az okot mi bizony nem tudjuk kitalálni.

2. Mi sem tudjuk.

Czég. Ezt a megyei szabályrendeletek szabályozzák, az ottanit mi nem ismerjük, nézzenek utána. Alkalmilag kérjenek esetleg illetékes helyen felvilágosítást.

S. L. Hajdúböszörmény. Nézetünk szerint nem, kérjen azonban szolgálati úton döntést a szárnyparancsnokságtól.

Havasí óra. Az órs köteles a saját részére eszközölt élelmiszert szállítása alkalmával a nős részére is eszközölni a szállítást,

82. A már kiadott «Határozványok a közzgazdálkodás vezetésére» című szolgálattal könyv a kérdezett dolgokat szabályozza.

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kószter gyárosnál
telepe: Bpest, VII., Erzsébet-körül 50.

legutányosabban keszere, hetők összes betegápolási tárgyak, kószterek, fecskén ók, m. kir. szab. Polgár-féle sérvkötők, gummiharisnyák stb. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az üzletvezetőség, csak megadandó, mily tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés
tekődése esetén
10% árkedvez-
mény a Csendőrség
Lapokolvasóinak.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyar részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. küzűshadsereg szerződ. szállítói

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett szállítását. " " "

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Curiai döntvények.

A szülésznő, ki a bekövetkező szülés előtt ok nélkül eltávozik és távollétében a szülő nő elvérzés folytán meghalt: gondatlanságból származó emberölés vétségét követi el.

(M. kir. Curia 1911. évi 4453. sz. határozata.)

Ha a kuruzsló a vajudó nőt megfertőzi s ez által annak halálát okozta: az emberölés vétségét követi el.

Ha a férj tudomására jutott, hogy vajudó neje rendellenes szülés előtt áll és az orvos hívását elmulasztotta, ezáltal neje elhal: gondatlanság által előidézt emberölés vétségét követi el.

(M. kir. Curia 1909. évi 4322. sz. határozata.)

A ki közfogyasztásra szánt élelmi vagy élvezeti cikkbe olyan anyagot (Ez esetben faszeszről, metylről van szó. Szerk.) kever, melynek hatását az emberi szervezetre nem ismeri s ha valaki a hamisított cikk élvezete folytán meghal: gondatlanságból okozott emberölésben bűnös.

(M. kir. Curia 1911. évi 8211. sz. határozata.)

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Diósi Vazul, m. kir. II. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, egy betöréses lopási eset kiderítése alkalmával teljesített kiválóan buzgó és igen eredményes szolgálataért.

A m. kir. II. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Fehér Nándor őrmester és Pál Sándor őrmester, a kerületi parancsnokság segédtiszt irodájában mint segédtiszt munkás az ügykezelés lebonyolítása körül huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó és fáradhatlan tevékenységeért.

Némethi Mózes ez. őrmester, háromrendbeli mérgezés által elkövetett gyilkossági eset tettesének huzamosabb időn át nagy körültekintéssel és leleményességgel vezetett nyomozás során eszközölt kiderítéseért és az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

Suba Béla, Vadász Károly, Rótyi György ez. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó és igen eredményes tevékenységeért.

Szabó István IV. őrmester, Kámán Antal, Szláni Domokos, Varga Ferencz, Perényi Zsigmond, Páska Ádám, Móra Mátyas, Kiss József II. és Todorán Zaka-

riás ez. őrmesterek, Galambosi Gábor őrsvezető, Rus János, Mészáros Mibály I., Kovács János II., Nyíri Imre és Bardi Sándor ez. őrsvezető II-od altisztek, Papp József II. és Papp János II. csendőr ez. őrsvezetők, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó és igen eredményes tevékenységükért.

Matuszka Antal őrmester, szárnysegédmunkás az irodai és számviteli teendők teljesítése körül kifejtett ügybuzgó, pontos és lelkiismeretes tevékenységeért.

Argyelán György ez. őrsvezető II-od altiszt, Szabotay Alsekin turnseverini lakos sérelmőre elkövetett rablógylilkosság és Bálint Márton ezeresi lakos sérelmőre elkövetett rablás tettesének fásasztó, ügyes, leleményes és nagy körültekintésre valló nyomozás során eszközölt kiderítéseért, letartóztatásáért és az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

Gynkits Ferencz, Horváth Ferencz I. és Rónai János II. ez. őrmesterek, Szabó Zsigmond és Zsarkó Imre ez. őrsvezető II-od altisztek, Kovács József I. és Vághi János ez. őrmester, Konnerth János ez. őrsvezető II-od altiszt és Török József csendőr ez. őrsvezető, Boros István ez. őrmester és Morár Dometer csendőr ez. őrsvezető, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó és igen eredményes tevékenységükért.

Marosi Ferencz őrmester és Rácz László csendőr ez. őrsvezető, 1911. évi október hó 26-án Ómlbamutnik község kárára történt pénztárlopás tettesének és az elloptott értéktárgyaknak kézrekerítése körül kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységeért.

Jakabos István járásőrmester és Balogh Sándor ez. őrmester, 1910. évi október hó 19-én Préda János ilyédi lakos sérelmőre elkövetett gyilkosság tettesének fásadságot nem ismerő ügyes, leleményes és nagy körültekintéssel vezetett nyomozás során eszközölt letartóztatásáért és az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

Bikity János ez. őrmester és Korn Vilmos ez. őrsvezető II-od altiszt, egy dynamit-merőnylet tettesének ügyes, leleményes és nagy körültekintésre valló nyomozás során eszközölt kiderítéseért, letartóztatásáért és az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

A m. kir. IV. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Lebó István őrsvezető ez. őrmester, 1891. évi november hó 26-ika óta eltöltött 21 éven felüli és Karczagi Károly őrsvezető ez. őrmester 1903. évi január hó 3-ika óta eltöltött kilencz éven felüli csendőrségi szolgálat alatt a közbiztonsági szolgálatban folytonosan munkádatlan szorgalommal és köteleességűséggel kifejtett eredményes tevékenységükért.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék korendő.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. II. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Lovasi Antal cz. őrmester, a kerületi parancsnokság segédtitárságánál segédmunkási minőségben kifejtett laudatlan szorgalmáért.

Dénes József cz. őrsvezető II.-od altiszt, Zsiros István, Csalah Imre és Faragó Sándor csendőr cz. őrsvezető, háromrendbeli mérgezés által elkövetett gyilkosság tettese után huzamosabb időn át nagy körültekintéssel és leleményességgel vezetett nyomozás és annak elfogása alkalmával, járőrvezető őrsparancsnokuk batbatós támogatásáért.

Moldován Pap János cz. őrsvezető II.-od altiszt, Avranov István, Hadnagy Áron, Farkas József, Grecski Lázár, Győri Radován és Bogván Iván csendőr cz. őrsvezetők, Rácz Lajos I., Cloós János és Arkus Antal cz. őrsvezető II.-od altisztek, Plesia Tivadar, Kiss G. Lajos, Vitális Albert, Mihály Mihály és Papp Ferencz I. csendőr cz. őrsvezetők és Sávai Pál csendőr, Pauli József cz. őrmester, Torma Vilmos, Portik Péter és Szöcs Mihály II. cz. őrsvezető II.-od altisztek, Kopasz Gergely, Arsenov Dusan csendőr cz. őrsvezetők és Szücs Antal csendőr, Darvas Jeremiás, Bán Sándor, Nagy János I. csendőr cz. őrsvezetők és Ferenczi Péter csendőr, Baráth Lajos, Kovács Ferencz és Kocsis Sándor cz. őrsvezető II.-od altisztek, Balázs Mihály, Stierl György csendőr cz. őrsvezetők és Kiss M. István csendőr, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért.

Mikuleszku Mihály csendőr cz. őrsvezető, Molnár Bálint, Tályai Sándor és Vadász József csendőrök, egy rablógyilkosság és egy rablás tetteseinek kinyomozása alkalmával járőrvezetőjük hatbatós támogatásáért.

Martonosi Pál csendőr cz. őrsvezető, Ilea Simon őrsvezető, Wendling János csendőr cz. őrsvezető, Erdélyi Károly, Katona Gyula, Albu Péter, Bagi István, Sánta Bálint és Csáki János csendőrök, egy pénztárlopás tetteseinek kinyomozása és elfogása körül kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységükért.

Kovács István II. csendőr cz. őrsvezető és Utfinyáncz János csendőr, egy gyilkosság tetteseinek kinyomozása körül kifejtett eredményes tevékenységükért.

Makai Demeter csendőr, egy dynamitmerénylet tetteseinek kinyomozása alkalmával, járőrvezetője hatbatós támogatásáért.

Gyurits István cz. őrmester, Kerényi György és Papp András I. csendőr cz. őrsvezetők, Gyurinovics Dezső és Darányi István csendőrök és Hebők János próbacsendőr cz. őrsvezető, egy gyilkossági eset tettesének kiderítése és letartóztatása körül tanusított kiváló tevékenységükért.

Schäffer Ferencz cz. őrsvezető II.-od altiszt, Kengyela Gusztáv és Szák János csendőr cz. őrsvezetők, egy többrendbeli betöréses lopás tettesének hosszas, fáradságot nem ismerő nyomozás során eszközölt. kiderítésénél tanusított kiváló tevékenységükért, Szák János csendőr cz. őrsvezető ezen felül egy gyilkossági eset tettesének kiderítése és letartóztatása körül kifejtett ügybuzgalmáért.

Nyugállományba helyeztetett:

1912 április 1-ével:

Vágási Mihály, m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhely: Igló.

Előléptettek:

1912 április 1-ével:

Az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Kakó Illyés, Halmos Nándor, Labucsky János, Gombkötő Antal, Meluska István, Pirocska Pál, Balogh Gyula II., Tóth Zsigmond, Gáspár József és Vizsy Ágoston csendőrök, *csendőr cz. őrsvezetőkké.*

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.

— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Honvédelmi miniszter úr Ö nagyméltósága által legujabban kiadott közigazgatásra vonatkozó Cs 20 jelzésű **Határozmányok** című **szolgálati könyvben** előirt minták szerinti nyomtatványok és könyvek nemkülönb. leltárak raktárunkon már készen kaphatók.